

Schaapskudde bij theehuis Levenslust achter boerderij Duindal aan de Waalsdorperweg (ca. 1920). Coll. A. Landheer-Roelants.

Buitenmensen van strand en duin

Het zoeken naar een geschikte foto voor deze rubriek is vaak lastig, maar nog moeilijker is het relevante informatie bij de afbeelding te vinden. In dit geval had ik het geluk uitvoerige inlichtingen te krijgen van Anneke Landheer en Rob Kramer. Een schaapsherder dicht bij de stad: hoe zat dat? Door Frans Beekman

De schaapsherder

In het begin van de vorige eeuw tot omstreeks 1930 kon men in de straten van Den Haag nog een kudde schapen met herder tegenkomen. Dat gebeurde in de wijken Duinoord en Vruchtenbuurt aan de Loosduinse kant van Den Haag. Ook aan de Wassenaarse kant kon de verbaasde stedeling soms zo'n kudde zien. Voor de schapen was de stad een barrière tussen de Oost- en Westduinen.

De binnenduinen of klingen waren vanouds begroeid met heide, brem en eikenstruiken. Zolang deze duinen niet waren afgegraven vormden ze het graasgebied voor schapen. De vochtige valleien in de aangrenzende hogere duinen waren meer geschikt voor koeien en konijnen. Dit grondgebruik vond al eeuwen plaats vanuit kleine boerderijen die op de overgang van de binnenduinen naar de polder lagen.

Aan de Waalsdorperweg, ten westen van het huidige TNO-gebouw, stond de boerderij Duindal van Jan Frederik Greup. Zo dicht bij de stad, naast de kazernes en nabij het station Waalsdorp kwam hier rond 1900 de mogelijkheid melk, koffie of thee te drinken onder de schaduwrijke bomen rond de duinhoeve. De exploitatie gebeurde door de drie dochters van de duinboer, aangeduid als 'de dames Greup'. Er werd wel gezegd dat hier de duurste koffie van Den Haag werd geserveerd.

Omstreeks 1910 werd achter boerderij Duindal het houten paviljoen Levenslust met veranda gebouwd in de kenmerkende stijl van die jaren. Er was ook een zogenaamde springtuin, waar de officieren met hun paard dressuur beoefenden. In de zomer verbleven er pensionsgasten, 's winters waren de kamers in gebruik als kleedlokaal voor twee hockeyclubs. Op het terras voor het paviljoen was het in het weekend aangenaam toeven. Door de week was er tijd voor onderhoud van het gazon. Het korthouden van het gras gebeurde door een kleine kudde schapen. De herder met hond is waarschijnlijk Arnold Greup, een broer van 'de dames Greup'.

Het houden van schapen herinnerde aan de duinontginningen Meijendel en Bierlap in de tijd van koning Willem I. Op het hoogtepunt waren daar twee schaapskooien en graasden er wel duizend schapen in de aangrenzende duinen. Naast de wol gebruikte men de schapenmest voor de akkers in het duin. In 1850 werden deze duinontginningen verkocht. In 1939 werd de boerderij-theetuin Duindal gesloopt in verband met de uitbreiding van de militaire oefenterreinen van Waalsdorp. Tegenwoordig ligt hier de in/uitgang van de Hubertustunnel.